

ОСОБЛИВОСТІ ВІЙСЬКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З КАНАДОЮ

***Анотація.** У статті висвітлено партнерство України та Канади. Стаття містить аналіз наявного партнерства та виклад основних варіантів політики, які можуть стати підґрунтям для поглиблення україно-канадських відносин. Проаналізовані основні напрями діяльності та співпраці між Україною та Канадою у сфері співпраці, з метою виявлення прогалин і подальшого їхнього заповнення.*

***Ключові слова:** партнерство, військове співробітництво, НАТО, Канада.*

***Abstract.** The article highlights the partnership between Ukraine and Canada. The article contains an analysis of the existing partnership and outlines the main policy options that may be the basis for deepening Ukrainian Canadian relations. The main directions of activity and cooperation between Ukraine and Canada in the field of cooperation are analyzed to identify gaps and further fill them.*

***Keywords:** partnership, military sphere, NATO, Canada.*

Відносини України та Канади є дружніми, навіть партнерськими. Канада одна з перших визнала незалежність України. Двостороннє співробітництво поширюється на галузі гуманітарної допомоги, просування реформ, безпеки та оборони. У Стратегії зовнішньополітичної діяльності України, затвердженій Президентом України В. Зеленським у серпні 2021 р., Канада визнана однією з п'яти держав, відносини з якими набули всебічного співробітництва стратегічного характеру. Канада є серйозним торговельним партнером нашої держави, посівши одне з перших місць в експорті товарів та послуг. Особливо цікавим у цьому контексті є питання військового співробітництва, що активно розвивається з 2015 р. Канадською стороною була започаткована важлива просвітницька місія під назвою «UNIFER» [2], основною метою якої є бойова підготовка українських солдатів, їхнє навчання та подальша координація. Навіть більше, загалом Канада виділила приблизно 700 мільйонів доларів США допомоги Україні, що були спрямовані на посилення обороноздатності країни, проведення економічних, соціальних та юридичних реформ і на розвиток громадянського суспільства. Однак, необхідно зрозуміти, чи є подальші можливості та напрями для поглиблення україно-канадського співробітництва у сфері оборони.

Проблема двостороннього співробітництва й особливого партнерства України та Канади полягає у її декларативному характері та бюрократії. Під бюрократією варто розуміти те, що західні партнери називають «проведенням реформ». Пояснюється це так: оскільки Україна не повною мірою виконує зобов'язання в ефективному проведенні реформ, співробітництво з нею просувається повільно або взагалі припиняється в окремих галузях. Оскільки міждержавна співпраця здійснюється переважно через інституції НАТО, нагальною залишається проблема реформування сектору безпеки й оборони, насамперед України. Необхідно виявити та проаналізувати основні напрями поглиблення партнерства України й Канади у військовій сфері, оцінити можливі сценарії двосторонніх зносин у зазначеній царині.

Мета: висвітлення позитивних та негативних сторін двосторонньої співпраці, виявлення можливих проблем та надання варіантів розвитку і посилення військового співробітництва між двома державами.

Беззаперечний факт, що двосторонні відносини між Канадою та Україною є важливими для обох держав, особливо у забезпеченні безпеки й оборони. Як відомо, коло питань, що входять у порядок денний двосторонніх відносин, є дуже широким. Від початку отримання незалежності нашою державою Канада була одним із небагатьох західних партнерів, який був відкритий до взаємодії та розвитку відносин. Говорячи про військове співробітництво, Канада також може вважатись одним із головних партнерів України, адже починаючи з 2015 р. існує велика кількість ініціатив, що спрямовані на допомогу українській армії. Допомога охоплює не лише грошові надходження, а й тренування військових, надання нелетальної військової техніки, що може допомогти арміям в обороні кордонів нашої держави. До переліку цієї техніки входять: системи комунікацій для польових операцій, мобільні госпіталі, що є вкрай необхідними для України, медичне спорядження для використання у польових умовах, прилади нічного бачення.

Окрім того, важливим елементом військової допомоги від Канади є програма Police Training Assistance Project (РТАР) [2], яка ініційована у 2016 р. з метою допомоги у впровадженні реформи правоохоронних органів. На політичному рівні існує всестороння підтримка України у питаннях оборони та зміцнення суверенітету, засудження анексії Криму та окупації територій Донецької та Луганських областей. Навіть більше, проводяться регулярні зустрічі та обмін думками на найвищому рівні між Президентом України та прем'єр-міністром Канади.

За 2020 р. здійснено сім телефонних розмов між Володимиром Зеленським та Джастином Трюдо, в яких вкотре була висловлена підтримка територіальної цілісності нашої держави та бажання поглиблювати двостороннє співробітництво між Україною та Канадою у різних сферах [1]. Це у свою чергу ще раз підкреслює готовність та переконання західних партнерів в особі Канади у необхідності підтримки нашої держави. Канадсько-українське військове співробітництво наразі є життєво важливим у контексті боротьби усієї світової спільноти з Росією, яка порушила міжнародне право та окупувала українські землі. Визначальним є бажання Канади у співпраці з Україною допомогти у втіленні та просуванні не лише військових реформ, а й комплексно – у всіх секторах життєдіяльності суспільства.

Військова співпраця між Канадою та Україною проводиться зазвичай під егідою НАТО, де українські та канадські солдати спільно беруть участь у тренінгах, спрямованих на розвиток збройних сил та отримання досвіду від міжнародних партнерів з НАТО. За останні шість років можна виокремити дев'ять основних заходів, що підтверджують партнерські відносини між країнами.

Починаючи з 2015 р., канадські військові базувалися на території України та проводили спільні навчання. У тому ж році були проведені дві урочисті церемонії на честь старту канадської тренінгової місії в Україні. У 2017 р. уряд Канади офіційно продовжив операцію до 2019 р. У травні 2018 р. підписана угода про технічне співробітництво між урядами двох країн. У 2019 р. Міністерство оборони Канади продовжило реалізацію ініціативи UNIFIER до березня 2022 р. У вересні 2020 р. відбулися спільні тренування канадських та українських солдатів, на яких були відпрацьовані методи проведення спеціальних операцій. Відбуваються щорічні візити представників місії UNIFIER в Україну та Канаду, що

також якісно впливає на розвиток Збройних сил України. У 2021 р. були проведені спільні тренування на Яворівському полігоні. 26 січня 2022 р. уряд Канади продовжив програму UNIFIER до 2025 р. З початком повномасштабного наступу Канада призупинила спільні тренування, з метою забезпечення власних військових [2].

Необхідно розуміти, що існує велика кількість можливостей для розширення та поглиблення співробітництва між двома державами, особливо в умовах ведення інтенсивної війни на території України.

У цій частині будуть представлені три основні варіанти політики, спрямовані на посилення двостороннього співробітництва та покращення наявних відносин. Ціннісну базу запропонованих взаємовідносин становлять такі, що не суперечать загальноприйнятим у Канаді.

Першим варіантом політики можна назвати «посилення внутрішньої відповідальності України перед міжнародними партнерами, особливо Канадою». Такий підхід ґрунтується на чіткому переконанні у необхідності саме практичної імплементації запропонованих Канадою реформ в українську політичну систему [5]. Необхідно продовжувати розпочату реформу правоохоронних органів, реформу судової системи та соціальну. Зрозуміло, що в умовах війни дуже важко якісно змінювати або впроваджувати нові практики, однак для наших партнерів реформування залишається важливим елементом відносин.

Саме після імплементації цих реформ Україна зможе вибудовувати ефективний діалог з Канадою на правах рівних партнерів, що в свою чергу сприятиме посиленню військової співпраці [3, 2]. Одним із варіантів розвитку цього рішення може бути отримання нового виду озброєння від Канади, що є дуже важливим для України.

Варіант номер два – «Продовження наявного курсу співпраці». Він є оптимальним у випадку, якщо керівництво України визначає теперішній стан взаємин з Канадою у військовій співпраці як задовільний і не вбачає перспектив та необхідності у прийнятті якісно нових та практичних рішень.

У разі, якщо Україна не вбачає можливості посилити співпрацю з Канадою на сучасному етапі, існує необхідність розвивати невійськову частину цих відносин. Існує перспектива співпраці у проблемах біженців і лікування українських військових та їхньої подальшої реабілітації.

Третій прогнозований варіант, а саме «формування пропозиції та посилення прямої двосторонньої співпраці», передбачає процес формування пропозиції щодо посилення українсько-канадської співпраці через пошук можливостей для зміцнення України у військовому та економічному планах. Оскільки, як було зазначено вище, військова співпраця між Україною та Канадою фактично проводиться у площині спільних ініціатив НАТО, необхідно реалізувати подібні ініціативи напряму з Канадою. До прикладу, Канада, як і Україна, є морською державою, тому було б доречно напрацьовувати стратегії безпеки у Чорноморському регіоні.

Отже, військове співробітництво між Україною та Канадою є важливим та необхідним для України. Однак, існує низка проблем, які якісно впливають на партнерські відносини і можуть стати перешкодою у їхньому поглибленні. Саме тому існує необхідність чіткого усвідомлення напрямів співпраці з Канадою,

розробки стратегії двостороннього співробітництва та формування пропозиції з боку України.

Впровадження реформ, запропонованих Канадою, є важливою складовою у питанні «всебічного співробітництва стратегічного характеру» [6], адже канадські партнери хочуть бачити в Україні відповідального та потужного актора, який прагне розвиватися у всіх сферах державного життя. Саме тому впровадження комплексних реформ, і сектору безпеки й оборони зокрема, має стати одним із пріоритетів для політичного керівництва України.

Оскільки взаємодія України й Канади відбувається переважно на рівні НАТО, співпраця та поглиблення партнерських відносин може стати важливим чинником євроатлантичної інтеграції нашої держави. Для цього необхідні не лише розуміння проблем, їх бачення та можливості вирішення, а насамперед наявність політичної волі українського керівництва, що б дало змогу вивести партнерські українсько-канадські відносини з декларативної площини у площину практичну.

Джерела та література

1. Canada's engagement in Ukraine, Government of Canada, URL: <https://www.international.gc.ca/world-monde/country-pays/ukraine/relations.aspx?lang=eng>
2. Operation UNIFIER, Government of Canada URL: <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/services/operations/military-operations/current-operations/operation-unifier.html>
3. Poradniuk T., ADASTRA, Recommendations for foreign policy of Ukraine: Canada, URL: <https://adastra.org.ua/special-project/ua-canada>
4. Prodaniuk T., How to strengthen Ukraine-Canada relations, Kyiv Post, URL: <https://www.kyivpost.com/article/opinion/op-ed/taras-prodaniuk-how-to-strengthen-ukraine-canada-relations.html?fbclid=IwAR1UJLjzj7Ab4pk64Hs0xUsvQyhsogYyOahjJ991KNxNN6f26CDVv2fS80>
5. Макар В. Канадсько-українські міждержавні стосунки, URL: https://umanitoba.ca/faculties/arts/departments/ukrainian_canadian_studies/media/MaterialsCongress.pdf
6. Сірук М. Збройні сили України демонструють стійкість солдатів і бажання захищати країну. І це неймовірно. *День*. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/den-planety/pro-osoblyvist-viyskovogo-partnerstva-z-kanadoyu>

Назарко Єлизавета

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ОСМИСЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ МАНІПУЛЯЦІЙ РОСІЇ В АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Анотація. У роботі висвітлюється, з яких головних компонентів складається всеосяжна російська пропаганда щодо України. Описуються та порівнюються пропагандистські наративи та спотворення фактів, які призначені для різних цільових аудиторій.

Ключові слова: Російсько-українська війна, інформаційна війна, гібридна війна, маніпулятивні технології.

Abstract. The paper highlights the main parts of the comprehensive Russian propaganda about Ukraine. Propaganda narratives and distortions of facts intended for different target audiences are described and compared.

Keywords: Russian-Ukrainian war, information war, hybrid war, manipulative technologies.